

Debattredaktör:
Agneta Lokrantz
debatt@vlt.se
021-199272

Labrador eller gris i sötsur sås?

■ I Asien är det en vanlig myt att djurens kött blir godare och nyttigare om adrenalinhalten i blodet höjs. Därför låter man hundar och katter dö en plågsam död, till exempel genom hängning och dränkning i kokande vatten.

I samband med OS togs hundkött bort från menyerna i Beijing, vilket har upprört en del.

De är irriterade över att hundkött ej serverades under OS, medan griskött kunde beställas. De har en poäng här.

Samtidigt är det en framgång att kineserna reagerat åtminstone i något avseende på västlig kritik av landets vidriga behandling av djur. Vi får glädjas åt varje litet framsteg för Kinas plågade

dj
är
ö
i m

Civilingenjör: Dålig affär att avyttra produktion

Under de senaste 15 åren, till och med ungefär 2005, har det rått en närmast hysterisk satsning på att göra sig av med egen produktion. Sådan outsourcing har i vissa fall gått till svenska företag. I andra fall har den gått till utländska företag. Outsourcingen har ofta skett på företagsmässigt mycket tveksamma grunder där beslut ofta tagits av kanske okunniga ekonomer och inköpare utan tydlig förankring hos den operativa verksamheten.

Jag har själv arbetat inom en storkoncern och sett en successiv kapitalförstörelse och nedläggning av produktionsenheter. Nedan redovisas resultat av en utredning inom en enhet på 350 anställda inom denna storkoncern:

- ▶ outsourcat antal man: minst 70 varav 35 till utlandet
- ▶ kostnader egen tillverkning miljoner kronor per år: 32 (rörligt) respektive 33 (fast)
- ▶ motsvarande arbete att betala till underleverantör miljoner kronor per år: 68.

Från att tidigare ha haft en årlig rörlig **arbetskostnad på 32 miljoner kronor** har detta nu ersatts av en årlig kostnad för lego-tillverkning på 68 miljoner, det vill säga en ren förlust på 36 miljoner per år. Ur företagets synpunkt är också kostnaden för utlagd legoarbete att betrakta som en rörlig kostnad, varför man kan göra en rättvis jämförelse mellan rörliga kostnader.

Många ekonomer hävdar att man också måste ta med enhetens fasta timkostnader (kostnad för kapital etcetera) *då man gör en köpa-tillverka-analys. Gör man på så sätt får man i alla fall en merkostnad vid outsourcing på 68-65=3 miljoner kronor per år.*

Men vid en sådan kalkyl tar normalt inte ekonomer hänsyn till den kapitalförstörelse som man får vid skrotande av befintlig maskinpark. En bas för de fasta kostnaderna är nyanskaffningsvärdet av respektive utrustning. Detta nyanskaffningsvärde måste också in i kalkylen som en kapitalförstörelse. I det aktuella fallet uppgår denna kapitalförstörelse till 180 miljoner kronor.

Sammanfattningsvis har alltså ivrarna för outsourcing orsakat en merkostnad för enheten på 35 miljoner per år samtidigt som de har orsakat en kapitalförstörelse på 180 miljoner och en outsourcing av 70 personer.

Jobb som flyttar utomlands. Outsourcade företag i Dalian i Kina.

FOTO: SCANPIX

Dessutom blir många svenska underleverantörer drabbade av att 70 arbetstillfällen försvinner inom enheten. Dessa underleverantörer och andra intressenter kanske drabbas av en femfaldig friställning, det vill säga kanske ytterligare 350 personer.

Dessutom sker ofta outsourcingen till företag som arbetar med omodern teknik och arbetsmiljö. "Billiga" inköp brukar också visa sig i form av dålig kvalitet.

Författaren kan inte se någon företagsmässigt rimlig anledning till sådana satsningar.

En invändning som kanske kan göras vid min föreslagna kalkyl är att lokalytorna kanske inte räcker till för expansion. Men då borde man bygga till. Verkstaden i det aktuella fallet har inte byggts till sedan 1977 trots en stor volymökning, cirka 200-300 procent.

Jag rekommenderar som en åtgärd mot huvudlösa "ekonomiska" beslut en utbild-

ningsinsats för framför allt civilekonomer. Denna kan utföras av handelshögskolorna vid grundutbildningen. Men det bör följas upp av en etisk nämnd som granskar olika ekonomers ageranden.

För så här kan det inte fortsätta! Då kan hela Sverige bli avindustrialiserat och konkursmässigt!

Under de senaste 2-3 åren verkar dock trenden ha vänt något. Vid enkät oktober 2007 svarar 20 procent av svenska leverantörer att produktionen är på väg tillbaka. Dessutom har Almi utvecklat ett analysverktyg – Flytta eller stanna i Sverige. Av de 104 företag som använt detta verktyg har 92 valt att stanna i Sverige.

ANDERS ALLANDER
civilingenjör
Västerås